

УДК 351.741:352.075

А.О. Буличев,
кандидат юридичних наук,
Н.А. Буличева,
кандидат юридичних наук, доцент

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ З МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті досліджено одну з форм взаємодії органів системи МВС України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а саме форму обміну інформацією. Розглянуто зміст поняття “взаємодія”, його ознаки, запропоновано авторське визначення поняття “взаємодія органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування”. Надано характеристику способів інформаційної взаємодії органів системи МВС з органами місцевої влади, запропоновано шляхи вирішення проблемних питань.

Ключові слова: взаємодія, органи системи МВС України, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, інформаційний обмін, інформаційні бази.

В статье исследована одна из форм взаимодействия органов системы МВД Украины с местными органами исполнительной власти и органами местного самоуправления, а именно форму обмена информацией. Рассмотрено содержание термина “взаимодействие”, его признаки, предложено авторское определение понятия “взаимодействие органов системы МВД с местными органами исполнительной власти и органами местного самоуправления”. Дана характеристика способов информационного взаимодействия органов системы МВД с органами местной власти, предложены пути решения проблемных вопросов.

Ключевые слова: взаимодействие, органы системы МВД Украины, органы исполнительной власти, органы местного самоуправления, информационный обмен, информационные базы.

The authors investigated the interaction of information system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine with the local executive authorities and local governments. the meaning of the term “interaction”, his features and suggested author’s definition of the concept of “interaction of bodies of the Ministry of Internal Affairs with the local executive authorities and local governments” are studied. The authors describe the methods of information exchange of the bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine with the local authorities. Attention is paid to the state and legal security of the process, the ways of solving problematic issues.

Keywords: interaction, bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, executive authorities, local authorities, information exchange, information databases.

В умовах розбудови України як демократичної, правової держави важливе місце належить створенню системи гармонійних та ефективних політико-правових відносин між органами публічного управління різного рівня. Проведення

адміністративної реформи та трансформаційних процесів, пов'язаних з децентралізацією та деконцентрацією, що відбуваються сьогодні в державі, показали особливо гостру потребу необхідності розробки дієвого механізму співпраці владних структур, спрямованого на усунення прогалин, непорозумінь, перешкод та навіть протидії цих органів один одному у забезпеченні виконання державних завдань та функцій. Це можливо лише за умов формування відповідного правового поля, як на державному, так і на місцевому рівнях.

Аналіз практики свідчить, що ефективність роботи у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, захисту державного кордону, цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також у сфері міграції, тобто в сферах забезпечення формування державної політики Міністерством внутрішніх справ України (далі – МВС), повністю залежить від узгодженості його діяльності з іншими владними суб'єктами, в тому числі з органами місцевої влади. За своїм функціональним призначенням територіальні органи, що належать до сфери управління МВС, є чи не найбільш наближеними до населення, до конкретного громадянина.

Питання пошуку оптимальних, виважених шляхів, передумов та механізмів взаємодії органів державного управління з органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями завжди було актуальним як у практичному, так і в теоретичному плані.

Проблемі оптимізації таких відносин постійно приділяють увагу фахівці як вітчизняної правової теорії, так і управлінці-практики. Однак вивчення безпосередньо взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування сьогодні майже не проводилося. Деякі аспекти цієї проблеми порушуються в працях О.М. Бандурки, О.В. Джафарової, К.К. Єрмакова, С.Л. Курила, В.К. Колпакова, В.М. Плішкіна та ін. Ними досліджувалися теоретичні та практичні питання організації взаємодії правоохоронних органів у боротьбі з правопорушеннями та злочинами. У свою чергу В.М. Михайловим вивчався управлінський аспект взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади у сфері запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій [7, с. 116]. Праці Т.В. Джига висвітлюють питання взаємодії в контексті модернізації державного управління в сфері надання публічних послуг[3].

Таким чином, проблема взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, незважаючи на її теоретичну і практичну значимість та важливість, досліджена недостатньо або фрагментарно в межах ширшої правової проблематики.

Враховуючи зазначене, *метою* цієї статті є вивчення проблемних питань та розроблення відповідних пропозицій щодо вдосконалення інформаційної взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, аналіз стану та нормативно-правового забезпечення цього процесу.

Досягненню поставленої мети слугуватиме вирішення наступних *завдань*:

- розкриття поняття взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- характеристика обміну інформацією як форми взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підготовки пропозицій щодо її вдосконалення;
- виявлення проблемних питань організаційно-правового забезпечення інформаційної взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування та вироблення пропозицій щодо їх усунення.

З метою огляду правових засад взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що є предметом вивчення, зупинимось на визначенні суб'єктів такої взаємодії.

Система та перелік *органів системи МВС України* на сьогодні остаточно не визначені, не розкриті та нормативно не закріплені. Це пояснюється, зокрема, тим, що система таких органів наразі продовжує формуватися у процесі реформування правоохоронної системи України загалом і системи МВС як її складової частини зокрема.

Адміністрація Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба), Національна поліція України (далі – НП), Державна міграційна служба України (далі – ДМС) та Державна служба України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) є центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, і це положення нормативно закріплено постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”[19]. Окрім цього, до системи МВС входить військове формування з правоохоронними функціями” Національна гвардія України (далі – НГУ) відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України від 13.03.2014 № 876“VII “Про Національну гвардію України” [17].

Іншою стороною у системі взаємодії, що досліджується нами у цій статті, є органи місцевої влади.

На місцевому рівні владні повноваження здійснюють дві підсистеми публічної влади: державна влада та муніципальна влада, які реалізуються відповідно органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Місцевими органами виконавчої влади є місцеві державні адміністрації, які відповідно до ст. 1 Закону України від 9 квітня 1999 р. № 586“XIV “Про місцеві державні адміністрації” здійснюють виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі[16].

Відповідно до ст.ст. 2, 31, 32, 35, 37 зазначеного Закону України місцеві державні адміністрації при здійсненні своїх повноважень у сфері управління в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці взаємодіють з іншими органами державної влади (в тому числі відповідними міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади), з сільськими, селищними і міськими радами, їхніми виконавчими органами та сільськими, селищними і міськими головами, з політичними партіями, громадськими, релігійними організаціями, професійними спілками та їхніми об'єднаннями[16].

Органами місцевого самоврядування є органи, які утворюються територіальними громадами в установленому законом порядку для виконання завдань і функцій місцевого самоврядування, наділені відповідно до закону владними повноваженнями.

Система місцевого самоврядування згідно із ст. 5 Закону України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР “Про місцеве самоврядування в Україні” включає в себе: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення. У містах з районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради відповідно до вищезазначеного Закону України можуть утворюватися районні в місті ради. Районні в містах ради утворюють свої виконавчі органи та обирають голову ради, який одночасно є і головою її виконавчого комітету[15].

Взаємодія з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування є однією з умов ефективного виконання завдань і функцій МВС, закріплених у Положенні про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, відповідно до якого МВС під час виконання покладених на нього завдань *взаємодіє* в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також з підприємствами, установами та організаціями [13].

Водночас, порядок організації та здійснення взаємодії між різними державними органами передбачається також і іншими численними спеціальними нормативно-правовими актами, які регламентують повноваження центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр внутрішніх справ.

Для того, щоб більш детально окреслити особливості взаємодії органів системи МВС з органами місцевої влади, необхідно встановити зміст терміну “взаємодія”. Слід зазначити, що це поняття широко використовується у текстах різних нормативно-правових документів разом з близькими за значенням термінами “співробітництво”, “співпраця”, “погодження (узгодження) діяльності”, проте його законодавчого визначення немає.

Водночас, поняття “взаємодія” широко використовується у теорії і на практиці у різних галузях знань, кожна з яких дає йому своє визначення. Так, словник української мови тлумачить слово “взаємодія” як “...співдія, співдіяння, взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь”. У широкому розумінні “взаємодія” виступає як філософська категорія, що відображає процеси впливу об'єктів один на одного, їхню взаємну обумовленість і породження одним об'єктом іншого.

“Взаємодія” з позицій науки управління означає, що робота має являти собою не підбір випадкових, непов'язаних між собою заходів, а глибоко обмірковану сукупність чітко упорядкованих, зв'язаних між собою заходів, розроблених на підставі врахування умов, своєрідності обстановки та задач [9, с. 253].

Загальними ознаками, які включаються правниками до поняття взаємодії, є те, що вона: а) є різновидом діяльності; б) передбачає наявність декількох (не менше двох) суб'єктів (учасників); в) характеризується змістом вирішуваних завдань; г) нормативно (законодавчо) урегульована; г) ґрунтується на рівноправності чи нерівноправності суб'єктів взаємодії (їх організаційної підпорядкованості); д) передбачає погодженість заходів за часом, місцем, метою та засобами [4, с. 4]; є) утворює спільність заходів [2, с. 17]; е) має визначену спрямованість; ж) передбачає систематичність та стійкість зв'язків [6, с. 21].

Враховуючи викладене, пропонується визначити поняття *взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування* як врегульовану нормами конституційного, адміністративного та інших галузей права діяльність органів системи МВС, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, яка реалізується через комплекс спільних, узгоджених за різними факторами (час, місце, метод, форма тощо) заходів, спрямованих на захист прав і свобод людини та громадянина, суспільних і державних інтересів, забезпечення публічної безпеки і порядку, захисту державного

кордону, цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, протидії нелегальній (незаконній) міграції.

Сутність та зміст взаємодії будь-яких суб'єктів розкривають її форми, які фактично є зовнішнім проявом практичного здійснення взаємодії [5, с. 198]. Правильно обрані форми співробітництва сприяють підвищенню його оперативності, ефективності, якості [6, с. 132]. Тому аналіз сутності форми взаємодії та її різновидів є важливим етапом в процесі дослідження загального механізму співпраці органів системи МВС та органів місцевої влади.

Однією з основних форм взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з питань, що належать до їх компетенції, є *обмін інформацією*.

Злагоджений механізм обміну інформацією, в тому числі тією, що становить певний оперативний інтерес, дозволяє вчасно виявляти та попереджати явища, процеси, дії, які становлять загрозу для безпеки держави чи можуть призвести до порушення встановленого в ній порядку. Також обмін інформацією відіграє вагомую роль під час припинення небезпечних, шкідливих явищ, процесів чи протиправних дій, зокрема тих, що містять ознаки злочину, подолання їхніх шкідливих наслідків, проведення оперативно-розшукових заходів, забезпечення цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, протидії нелегальній (незаконній) міграції тощо [1, с. 9].

Обмін інформацією між органами системи МВС та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування передбачає такі способи взаємодії:

1) *безоплатне одержання від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також від громадян та їх об'єднань інформації, документів і матеріалів, необхідних для виконання покладених державою завдань*. Такі права органів державної влади передбачені: пп. 2 п. 6 Положення про Міністерство внутрішніх справ України [13], пп. 2 п. 6 Положення про Державну міграційну службу України [11], пп. 2 п. 6 Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій [12], пп. 2 п. 6 Положення про Національну поліцію [14], п. 1 ст. 27 Закону України “Про Національну поліцію” [18], пп. 2 п. 6 Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України [10], пп. 2 п. 5 Положення про головний орган військового управління Національної гвардії України [8], ч. 3 ст. 28 Закону України “Про місцеві державні адміністрації” [16], ч. 2 ст. 18 Закону України “Про місцеве самоврядування” [15];

2) *користування відповідними інформаційними базами державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами*. Окрім вказаних повноважень, що закріплюються в установчих документах органів системи МВС, Національна поліція має більш розширену компетенцію в цьому напрямку. Так, відповідно до ст. 25 Закону України “Про Національну поліцію” поліція реалізує інформаційно-аналітичну діяльність, при цьому здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями. Поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень. Також відповідно до ст. 27 Закону України “Про Національну поліцію” поліція має безпосередній оперативний доступ до інформації та інформаційних ресурсів інших органів

державної влади з обов'язковим дотриманням Закону України “Про захист персональних даних”. Інформація про доступ до бази (банку) даних має фіксуватися та зберігатися в автоматизованій системі обробки даних, включно з інформацією про поліцейського, який отримав доступ, та про обсяг даних, доступ до яких було отримано[18];

3) *постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність*. Таке завдання МВС містить пп. 63 п. 4 Положення про Міністерство внутрішніх справ України [13]. Має аналогічне завдання і НП відповідно до пп. 41 п. 4 Положення про Національну поліцію [14]. Крім того, ст. 8 Закону України “Про Національну поліцію” передбачає забезпечення НП доступу до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом. Також у ст. 86 цього Закону України закріплено, що керівники територіальних органів поліції зобов'язані регулярно оприлюднювати статистичні та аналітичні дані про вжиті заходи щодо виявлення, запобігання та припинення порушень публічного порядку на офіційних веб-порталах органів, які вони очолюють[18].

Спеціальні завдання має ДСНС, що відповідно до пп. 25 п. 4 Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій здійснює оповіщення та інформування центральних та місцевих органів виконавчої влади про загрозу виникнення і виникнення надзвичайних ситуацій, методичне керівництво щодо створення і належного функціонування систем оповіщення цивільного захисту різного рівня [12].

Місцевим державним адміністраціям делеговані повноваження органів місцевого самоврядування стосовно вжиття необхідних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідно до закону, інформування про них населення, залучення в установленому законом порядку до цих робіт підприємств, установ та організацій, а також населення (ст. 25 Закону України “Про місцеві державні адміністрації”, пп. 15 ч. 1 ст. 44 Закону України “Про місцеве самоврядування”) [16, 15].

Закріплення зазначених положень має суттєве значення для налагодження інформаційного співробітництва органів системи МВС та місцевих органів влади. Однак вони не гарантують ефективної взаємодії, оскільки мають, так би мовити, односторонній та разовий характер. Тобто така взаємодія ініціюється лише однією із сторін в разі виникнення у неї потреби (необхідності) в отриманні певної інформації. До того ж, орган чи посадова особа звертаються до інформаційного обміну, як правило, задля реалізації власної, а не спільної мети. Очевидно, що такі взаємини навряд чи можна назвати плідною співпрацею щодо підтримки спільного інформаційного поля [6, с. 142]. Відтак, можемо констатувати недосконалість такої форми взаємодії органів системи МВС з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування як інформаційний обмін.

З метою вдосконалення обміну інформацією між органами системи МВС та органами місцевої влади, на наш погляд, було б доречно на законодавчому рівні передбачити обов'язок як органів системи МВС, так і органів, що здійснюють владу на містах, створити надійний, постійний механізм обміну оперативною та стратегічною інформацією з різних сфер внутрішніх справ. Зокрема, дієвим у цьому напрямі вважаємо налагодження постійних каналів обміну оперативною інформацією. Також доцільно було б передбачити у відповідних спільних планах, програмах взаємодії обов'язок проведення вищезазначеними суб'єктами спільних інформаційних заходів щодо оповіщення громадськості про їхню діяльність та стан публічної безпеки. До таких, наприклад, можна віднести:

– створення та підтримання в регіонах держави теле- або радіопроектів на кшталт телепроекту “Гаряча лінія 102”;

– збільшення обсягів соціальної реклами, телепередач, спрямованих на формування правосвідомості громадян, пропаганду здорового способу життя, запобігання проявам ксенофобії, расової та етнічної дискримінації, жорстокості серед молоді та дітей, інформування про сучасні прояви торгівлі людьми, правові основи запобігання та протидії насильству в сім’ї і види допомоги особам, які від нього потерпають;

– розроблення та запровадження спеціальних додатків для мобільних пристроїв, за допомогою яких громадяни зможуть оперативно повідомляти в поліцію про правопорушення, надзвичайні ситуації та події, оперативно отримувати інформацію з питань стану публічної безпеки і порядку в регіоні, захисту державного кордону, цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також у сфері міграції;

– проведення моніторингу громадської думки щодо діяльності територіальних органів, що належать до сфери управління МВС, у сфері внутрішніх справ, у тому числі за допомогою спеціальних додатків для мобільних телефонів;

– розроблення довідників та розповсюдження їх серед населення щодо правил поведінки громадян, щоб не стати жертвою злочинів;

– розширення електронних інформаційних баз даних державних установ України;

– надання обласним державним адміністраціям щодобових оперативних зведень про зареєстровані правопорушення управліннями НП в областях;

– залучення до участі в нарадах, що проводяться керівництвом територіальних органів, що належать до сфери управління МВС, представників місцевих органів влади;

– забезпечення участі талановитих студентів, програмістів та інших спеціалістів ІТ сфери у розробці відповідного програмного забезпечення для впровадження на місцевому рівні проектів “Карта злочинності”, а також у наданні технічної підтримки подальшого впровадження системи електронного урядування в Україні (прикладом може слугувати система електронних державних тендерних закупівель під назвою “ProZorro” й експериментальна програма електронного урядування “E-progress”).

Крім того, пропонуємо доповнити чинні положення про територіальні органи ДСНС та ДМС, передбачивши серед повноважень керівника відповідного територіального управління таке:

“не менше одного разу на два місяці проводить відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між ДСНС (ДМС) та органами місцевого самоврядування і населенням. На таких зустрічах обговорюється діяльність ДСНС (ДМС), визначаються поточні проблеми та обираються найефективніші способи їх вирішення;

раз на рік готувати та публікувати на офіційних веб-порталах органів ДСНС (ДМС) звіт про діяльність служби.”

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України : підручник / О.М. Бандурка. – Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. – 480 с.
2. Джафарова О.В. Правові основи партнерства міліції і населення : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / О.В. Джафарова ; Нац. Ун-т внутр. справ. – Х., 2003. – 206 с.

3. *Джиги Т.* Реформування сфери надання адміністративних послуг в контексті розбудови “сервісної” держави в Україні / Т. Джига // Актуальні проблеми державного управління. ” 2014. – Вип. 3. – С. 70–73.

4. *Ермаков К.К.* Взаимодействие и координация в органах внутренних дел : лекция / К.К. Ермаков. – М. : Акад. МВД СССР, 1971. – 24 с.

5. *Колпаков В.К.* Адміністративне право України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

6. *Курило С.Л.* Адміністративно-правові засоби взаємодії органів внутрішніх справ з органами місцевої влади з питань забезпечення громадської безпеки та громадського порядку [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07/ С.Л. Курило ; наук. кер. : В.М. Гаращук ; НУ ЮАУ. – Х. : б. в., 2013. – 195 с.

7. *Михайлов В.М.* Взаємовідносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування у сфері запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій : теоретичні основи і принципи / В. М. Михайлов // Інвестиції : практика та досвід. – 2012. – № 12. – С. 116–118.

8. Питання головного органу військового управління Національної гвардії України : указ Президента України від 28 берез. 2014 р. № 346/2014 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 28. – Ст. 785. – С. 52.

9. *Плішкін В.М.* Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / За ред. канд. юрид. наук Ю.Ф. Кравченка. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 1999. – 702 с.

10. Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України : постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовт. 2014 р. № 533 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 85. – Ст. 2390. – С. 19.

11. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серп. 2014 р. № 360 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 69. – Ст. 1923. – С. 23.

12. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від 16 груд. 2015 р. № 1052 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 102. – Ст. 3514. – С. 40.

13. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 року № 878 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 72. – Ст. 2026. – С. 24.

14. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 877 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 89. – Ст. 2971. – С. 34.

15. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97"ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25. – С. 20.

16. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586"XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18. – С. 3.

17. Про Національну гвардію України : Закон України від 13 берез. 2014 р. № 876"VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 24. – Ст. 728. – С. 9.

18. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 63. – Ст. 2075. – С. 33.

19. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 10 верес. 2014 р. № 442 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 74. – Ст. 2105. – С. 57.

Отримано 09.02.2017